

BANKA

SLOVENIJE

EVROSISTEM

POVZETEK

MAKROEKONOMSKIH

GIBANJ

MAJ 2016

Povzetek makroekonomskih gibanj, maj 2016

Gospodarska rast evrskega območja je v prvem četrletju preseгла pričakovanja. V primerjavi z zadnjim lanskim četrletjem se je BDP povečal za 0,5 %, kar je verjetno vplivalo tudi na Consensusovo napoved, ki se je dvignila nazaj na 1,6 % za leto 2016. Evrsko rast naj bi poganjal okrepljeni lanski vzorec povišane domače porabe, tudi investicijske, ob manjši rasti tako izvoza kot uvoza. Še naprej pa se znižujejo napovedi globalne gospodarske rasti. Ta naj bi bila letos po ocenah Consensusa že pod ravno lanske realizacije. Cena nafte Brent se je do sredine maja približala 50 USD za sodček, zniževanje svetovnih cen drugih surovin pa se je letos vsaj zaustavilo. Ob nadaljevanju postopnega okrevanja cen nafte se bo evrska inflacija v drugem polletju povrnila v pozitivno območje.

Mesečni kazalniki aktivnosti za letošnje prvo četrletje kažejo na krepitev rasti v številnih panogah slovenskega gospodarstva. Zaključni računi podjetij kažejo na močno povečanje dobičkov v letu 2015, rast prihodkov pa se nadaljuje tudi letos. Zasebna potrošnja se je v prvem četrletju okrepila, saj se je povečala prodaja v številnih segmentih trgovine, ponovno pa so se povečali tudi izdatki za prostočasne aktivnosti. Hkrati storitveni sektor še naprej povečuje prihodke na tujih trgih. Izvoz storitev se je v prvem četrletju tako medletno okrepil kar za dobrih 9 %. Visoko rast proizvodnje so dosegle predelovalne dejavnosti, ki so izvoz povečale tudi s precejšnjim znižanjem cen, kar jim omogočajo nizki vhodni stroški energentov in surovin. Poleg težav v energetiki je rast dodane vrednosti v prvem četrletju zaviral izrazit, več kot 30-odstoten, padec gradbene aktivnosti po zmanjšanju javnih investicij ob zaključku evropske finančne perspektive 2007–2013. Vendar tudi v gradbeništvu kriza ni splošna, saj se gradnja stanovanjskih nepremičnin povečuje, v prvem četrletju medletno kar za dobro polovico.

Rast zaposlovanja se nadaljuje, zasebno potrošnjo pa postopoma krepí tudi rast plač. Število delovno aktivnih brez upoštevavanja kmetov se je v prvem četrletju povečalo za 1,8 %. V zasebnem sektorju je bila najvišja rast ponovno dosežena v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih, znotraj katerih pa se rast v zaposlovalnih dejavnostih v zadnjih mesecih umirja. To je lahko znak zmanjševanja negotovosti v podjetjih, saj so začela v večji meri zaposlovati neposredno. Še naprej se izboljšujejo tudi kazalniki pričakovanega zaposlovanja, kjer je edina izjema gradbeništvo. V pretežno javnih storitvah se je število delovno aktivnih najbolj povečalo v zdravstvu in socialnem varstvu. Aprila je bilo brezposelnih kar 8,2 % oseb manj kot v istem lanskem mesecu, saj se povečuje vključevanje brezposelnih v zaposlitev, hkrati pa se zmanjšuje število oseb, ki izgubijo zaposlitev zaradi presežkov in stečajev. Medletna rast nominalnih bruto plač je v prvem četrletju dosegla 2,3 %, kar je največ v zadnjih petih letih, plače pa so se povečale v večini dejavnosti. V zasebnem sektorju zmerno rast plač omogočajo dobri poslovni rezultati podjetij, v pretežno javnih storitvah pa predvsem dogovorjena sprostitvev napredovanj.

Medletno nižje cene energentov ostajajo glavni razlog za deflacijo, ki je aprila znašala 0,7 %. To je sicer 0,2 odstotne točke manj kot marca, saj se je negativni prispevek cen energentov zmanjšal zaradi okrevanja globalnih cen nafte in večjega medletnega prispevka trošarin na naftne derivate. Kljub temu so za zdaj stroškovni pritiski iz tujine neznatni, saj so dolarske cene surovin še nizke, njihov vpliv na inflacijo pa omejuje tudi apreciacija evra. Nizka in pod evrskim povprečjem še naprej ostaja tudi najožje definirana osnovna inflacija, ki je aprila znašala 0,6 %.

Fiskalni položaj države se izboljšuje, vendar bo zahtevana konsolidacija zavirala gospodarsko rast še vsaj v srednjeročnem obdobju. Primanjkljaj države je lani znašal 2,9 % BDP, kar omogoča izstop iz postopka presežnega primanjkljaja. Prva objava primanjkljaja je bila sicer še nižja, kasnejši popravek navzgor pa je izhajal pretežno iz usklajevanja prikazovanja transakcij DUTB v računih države z Eurostatom. Z izstopom iz postopka presežnega primanjkljaja bo Slovenija prešla v t. i. preventivni postopek Pakta o stabilnosti in rasti. Ta skupaj s sprejetim fiskalnim pravilom zahteva nadaljnje

strukturno prilagajanje javnih financ. To je načrtovano tudi v letošnji posodobitvi Programa stabilnosti, a je predvidena konsolidacija z vidika doseganja zahtev iz Pakta o stabilnosti in rasti po mnenju Evropske komisije premajhna. Komisija tako ugotavlja, da bodo potrebni dodatni konsolidacijski ukrepi, kar lahko zavre rast domačega povpraševanja. Javnofinančni primanjkljaj se sicer še naprej zmanjšuje, saj se nadaljujeta rast prihodkov in zmanjševanje odhodkov. Skladno s pričakovanji je opazno tudi zmanjšanje investicijske dejavnosti države.

Izbor ključnih makroekonomskih kazalnikov na mesečni ravni

	12 mes. do feb.14	12 mes. do feb.15	12 mes. do feb.16	3 mes. do feb.15	3 mes. do feb.16	2015 dec.	2016 jan.	2016 feb.	2016 mar.
Gospodarska gibanja	* podatki za apr.16								
	<i>ravnotežje odgovorov v odstotnih točkah</i>								
Kazalnik gospodarske klime	-12,2	-0,2	5,1	3,2	4,7	6,6	4,0	3,6	3,8 (6,1*)
- predelovalne dejavnosti	-3,9	3,0	5,8	5,0	5,3	7,0	4,0	5,0	4,0 (8,0*)
	<i>medletne stopnje rasti v %</i>								
Industrijska proizvodnja: - skupaj ¹	-1,5	2,9	5,2	4,4	5,1	2,4	6,3	6,3	4,4
- predelovalne dejavnosti	-1,6	4,6	5,8	5,9	5,9	1,8	7,3	8,2	5,8
Gradbeništvo: - skupaj ²	2,5	16,3	-11,2	2,9	-25,5	-22,2	-25,9	-29,7	-36,7
- gradbeni inženirski objekti	-15,9	2,7	-4,3	0,5	-6,8	-8,1	-9,4	-2,4	-7,8
Trgovina (realni prihodek)									
Trgovina na drobno, skupaj	-2,7	0,1	0,7	0,1	0,7	1,1	2,0	-1,2	-0,2
Trgovina z motornimi vozili in popravila	7,4	6,2	15,3	10,6	19,0	11,4	17,0	29,4	20,1
Storitve zasebnega sektorja ³	0,2	3,0	4,0	3,2	4,8	5,8	5,0	3,3	...
Trg dela	<i>medletne stopnje rasti v %</i>								
Povprečna bruto plača	0,2	0,9	1,2	0,4	2,3	1,6	1,5	3,8	2,8
- zasebni sektor	1,0	1,0	0,9	0,3	1,5	0,5	0,4	3,6	2,3
- javni sektor	-0,8	1,2	1,8	1,1	3,8	3,9	3,2	4,4	3,9
Povprečna realna neto plača ⁴	-0,6	0,6	1,5	0,5	2,7	1,9	1,8	4,0	3,5
Stopnja registrirane brezposelnosti (v %)	13,2	13,0	12,2	13,3	12,6	12,3	12,9	12,6	12,0
Registrirane brezposelne osebe	8,2	-1,4	-6,2	-4,5	-5,2	-5,3	-4,9	-5,3	-6,7
Delovno aktivno prebivalstvo	-1,7	0,9	0,7	1,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,8
- zasebni	-1,8	1,3	0,6	1,9	0,3	0,0	0,3	0,4	0,6
- javni	-1,4	0,1	0,7	0,6	1,1	1,5	0,9	0,9	1,4
Gibanje cen	<i>medletne stopnje rasti v %</i>								
HICP	1,5	0,2	-0,8	-0,4	-0,8	-0,6	-0,8	-0,9	-0,9
- storitve	2,3	1,8	0,7	1,9	0,7	0,9	0,7	0,6	0,9
- industrijsko blago brez energentov	-1,0	-0,9	-0,5	-0,7	-0,3	-0,2	-0,4	-0,2	-0,3
- hrana	4,0	0,5	0,9	0,3	0,4	1,0	0,0	0,3	0,3
- energenti	0,6	-2,4	-7,6	-6,8	-7,5	-7,9	-6,4	-8,0	-9,2
Kazalnik osnovne inflacije ⁵	0,8	0,7	0,2	0,8	0,3	0,4	0,2	0,2	0,4
Tekoči račun plačilne bilance	<i>v % BDP</i>								
Saldo tekočega računa	5,6	6,8	8,1	4,5	5,6	3,3	8,6	5,1	9,2
1. Blago	2,2	3,3	4,8	2,5	4,0	0,4	6,5	5,2	6,4
2. Storitve	4,7	4,8	5,3	4,2	4,6	5,0	4,8	3,8	6,4
3. Primarni dohodki	-0,5	-0,6	-0,9	-1,1	-1,2	-0,7	-2,0	-1,0	-1,5
4. Sekundarni dohodki	-0,8	-0,7	-1,2	-1,2	-1,7	-1,4	-0,8	-2,9	-2,1
	<i>nominalne medletne stopnje rasti v %</i>								
Izvoz blaga in storitev	2,7	5,6	5,4	6,5	4,8	3,6	2,2	8,5	0,8
Uvoz blaga in storitev	-0,5	3,9	2,6	2,6	2,3	6,8	-3,2	2,9	-0,1
Javne finance									
Konsolidirana bilanca ⁶	2014	2015	12 mes. do		2015		2016		
			jan.16		jan.-jan.		jan.-jan.		
	<i>mio EUR</i>		<i>% BDP</i>	<i>medl. rast v %</i>	<i>mio EUR</i>	<i>medl. rast v %</i>	<i>mio EUR</i>	<i>medl. rast v %</i>	
Prihodki	15.494	15.714	40,7	1,0	1.313	6,5	1.328	1,2	
Davki	13.193	13.746	35,5	3,2	1.222	7,6	1.176	-3,7	
Prejeta sredstva iz EU	1.040	882	2,4	-10,0	32	16,8	90	181,3	
Ostali	1.261	1.085	2,8	-13,0	59	-14,2	62	4,9	
Odhodki	16.755	16.957	43,6	0,6	1.423	-1,2	1.300	-8,6	
Tekoči odhodki	7.043	7.168	18,5	1,3	638	2,1	616	-3,5	
- plače in drugi izdatki zaposlenim	3.610	3.610	9,3	-0,8	316	5,5	304	-3,9	
- izdatki za blago in storitve	2.233	2.311	6,0	4,7	155	-12,4	158	2,2	
- obresti	1.097	1.043	2,7	-5,0	143	0,6	144	0,6	
Tekoči transferji	7.592	7.539	19,4	-1,2	676	-3,0	615	-9,1	
- transferji posameznikom in gospodinjstvom	6.335	6.370	16,5	0,7	516	0,2	529	2,6	
Investicijski odhodki, transferji	1.717	1.817	4,6	3,4	74	5,4	36	-52,0	
Saldo	-1.261	-1.243	-2,9	-5,1	-110	-47,1	29	-126,0	

Vir: SURS, Banka Slovenije, Ministrstvo za finance, preračuni Banka Slovenije.

Opombe: Pri gospodarskih gibanjih so prikazani podatki z izločenimi vplivi koledarja (z izjemo kazalnikov klime, kjer so podatki desezonirani). Drugi podatki v tabeli so originalni.

¹ Realna vrednost industrijske proizvodnje. ² Realna vrednost opravljenih del v gradbeništvo. ³ Nominalni prihodki s storitvah zasebnega sektorja brez trgovine in finančnih storitev. ⁴ CPI deflator. ⁵ Inflacija brez energentov, hrane, alkohola in tobaka. ⁶ Konsolidirane bilance državnega proračuna, proračuna občin, pokojninsko-invalidskega in obveznega zdravstvenega zavarovanja po načelu plačane realizacije.